

Карук І.В.

асистент кафедри

дошкільної та початкової освіти

Вінницького державного

педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ЗАСОБІВ СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У ХХІ столітті освіта докорінно змінюється. Стратегія і тактика радикальних змін в освіті України чітко визначені у державній національній програмі «Освіта», Законі України «Про освіту». В них акцентується увага на необхідності розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій і запровадження сучасних технологій та науково-методичних досягнень у навчальний процес. ХХІ століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набуває вирішального значення для економічного і соціального поступу країни.

Основні напрями реформи освіти визначають як найважливіше, обов'язкове завдання школи – дати підростаючому поколінню глибокі й міцні знання основ наук, виробляти навички і вміння, застосовувати їх на практиці, формувати матеріалістичний світогляд. Одним зі шляхів накресленого завдання є застосування інформаційних технологій у початковій школі.

Інформатизація освіти базується на використанні засобів нових інформаційних технологій і спрямована на інтенсифікацію процесу навчання, реалізацію ідей розвивального навчання, вдосконалення форм і методів організації навчального процесу, забезпечує перехід від

механічного засвоєння фактологічних знань до вмінь самостійно здобувати знання. За такого підходу ознайомлення з інформаційними технологіями та їх використання у навчальній діяльності та їх використання у навчальній діяльності є цілісним і неперервним процесом, що охоплює всю систему освіти.

Психолого-педагогічні аспекти інформатизації навчального процесу початкової школи різноманітні і багатопланові:

Мотиваційний аспект. Використання засобів нових інформаційних технологій дозволяє посилити мотивацію навчання завдяки не тільки роботі з комп'ютером, яка сама по собі нерідко сприяє підвищенню зацікавленості до навчання, а й можливості регулювати ступінь складності задачі. Комп'ютер впливає на мотивацію учнів, розкриває практичне значення матеріалу, який вивчається, надає учням можливість виявляти оригінальність через визначення цікавого завдання; поставити будь-які питання і запропонувати будь-які відповіді, не ризикуючи отримати занижений бал. Усе це допомагає формуванню позитивного, зацікавленого ставлення до навчання.

Врахування індивідуальних особливостей і активізація навчального процесу. Застосування засобів нових інформаційних технологій у навчальному процесі початкової школи дозволяє диференціювати процес навчання, реалізуючи інтерактивний діалог, уможлиблюючи самостійний вибір режиму навчальної діяльності та комп'ютерної візуалізації об'єктів, що вивчаються. У загальноосвітній школі практично в кожному класі є діти як з високим, так і з досить з низьким рівнем розвитку. Фронтальна форма роботи й орієнтація на середнього учня за таких умов себе не виправдовують і призводять до втрати інтересу здібних учнів до того, що відбувається на уроці, а шанси більш слабких учнів брати активну участь у навчальному процесі, ще більше зменшуються. Індивідуальна робота учня за комп'ютером створює умови комфортності під час виконання завдань,

передбачених програмою: кожна дитина працює з оптимальними для неї навантаженням, оскільки не відчуває впливу оточуючих.

Розширення можливостей запропонованої навчальної інформації.

Використання можливостей інформаційних технологій дозволяє не лише створювати реальну атмосферу діяльності, а й унаочнити ті процеси, які в реальному житті не можуть бути відтворені. Обсяг інформації і можливостей її вивчення постійно розширюється завдяки розвитку інтерактивних комп'ютерних систем: мультимедійних технологій; комплексному (текст, звук, колір, об'єм, анімація і сенсорика) сприйняттю інформації, телекомунікації, які дозволяють розширити межі того соціального оточення, в якому відбувається пізнавальний розвиток дитини.

Зміна форм і методів навчальної діяльності. Наявність програмно-методичного забезпечення, орієнтація на підтримку вчителя і визначення навчальних предметів, об'єктно-орієнтованих програмних систем, які використовуються для формування культури навчальної діяльності та інформаційної культури, систем штучного інтелекту (бази експертних навчальних систем), призначених для організації процесу самонавчання, а також навчального і демонстраційного обладнання, пов'язаних з комп'ютером, дозволяє організовувати в навчальному процесі інформаційно-навчальну, експериментально-дослідну діяльність. Забезпечує можливість самостійної навчальної й предметної діяльності використання засобів нових інформаційних технологій. Зміни традиційних форм і методів навчальної діяльності, спрямовані на вдосконалення навчального процесу, приваблюють як окремих учнів, так і клас, педагогічний колектив, школу в цілому, що фактично сприяє створення нової педагогіки.

Застосування у педагогіці нових інформаційних технологій розглядали у своїх дослідженнях В.Безпалько, О.П.Кивлюк, А.Нісімчук, І.Підласий, І.В.Сільчук, І.Смолюк, О.Шиян та інші вчені.

Принцип використання комп'ютера в навчанні, прийнятий у школі Болгарії, полягає в тому, щоб дитину навчав комп'ютер, а не навпаки. На комп'ютер слід дивитися як на засіб, за допомогою якого діти вчаться формулювати і вирішувати проблеми [2, с.11-12].

Комп'ютер має значні можливості у підвищенні ефективності навчання[3, с.31]:

1) новизна роботи з комп'ютером викликає інтерес в учнів, посилює мотивацію учіння;

2) колір, графіка, мультиплікація, музика, відео значно розширює можливості викладання навчального матеріалу;

3) з'являється можливість залучати учнів до дослідницької діяльності;

4) забезпечується індивідуалізація процесу навчання (комп'ютери можуть успішно виконувати функцію особистих репетиторів для учнів, що робить навчання більш швидким і ефективним);

5) комп'ютери розширюють можливості навчання: дозволяють викладати матеріал у певній послідовності, регулювати його обсяг і складність відповідно до індивідуальних можливостей учня і забезпечувати поточний зворотний зв'язок;

6) використання комп'ютера дозволяє підвищити об'єктивність оцінювання знань учнів.

Як свідчить досвід, використання комп'ютера у навчанні не зменшує, а збільшує необхідність допомоги учням з боку вчителя. Однак зміст його діяльності при цьому змінюється. Основним стає не передача знань учням, а організація їх самостійної пізнавальної активності. У зв'язку з цим діяльність в умовах комп'ютеризованого навчання набуває нових функцій:

- здійснення оперативного керування індивідуальною діяльністю всіх учнів класу;

- своєчасна оцінка труднощів кожного учня при розв'язанні пізнавальних завдань і надання їм необхідної допомоги;

- врахування специфічного характеру помилок, які допускаються учнями.

Отже, нині комп'ютер все більше входить до найближчого інтелектуального оточення дитини, сприяє розвитку розумових здібностей, активному й свідомому набуттю знань і вмінь, зацікавленості у навчанні, привчає учнів до алгоритмічного мислення. Завдяки застосуванню елементів інформаційної культури у початковій школі маленьким учням цікаво і весело вчитися, і це є велінням часу. Комп'ютер стає їх другом і помічником у багатьох корисних справах. Комп'ютер не може замінити вчителя, більш того, він стає ефективним засобом навчання лише тоді, коли вчитель вміло керує взаємодією учня з ним. Удаю підібрані комп'ютерні програми, як правило, забезпечують розвиток творчих здібностей дітей, їх інтересів, вмінь і навичок, є потужними джерелами розвитку пізнавальної активності та інтелектуальних почуттів дитини, пізнавального інтересу до навчального предмету.

Література:

1. Волошина В., Лохвицька Л. До школи зі стійкими пізнавальними інтересами // Початкова школа. - 2003.- №4.- С.5-7.
2. Кивлюк О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі навчальних дисциплін початкової школи// Початкова школа.-2004.-№4.
3. Ривкід Ф.М. Комп'ютерно – інтегровані уроки в початковій школі // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2000. - №3. – С.31-32
4. Шиман О.І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць.– К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. – Вип. 7. – 2003.

Карук І.В. Інформаційні технології навчання як один із засобів стимулювання пізнавального інтересу учнів початкових класів // Людина та соціум: сучасні проблеми взаємодії (психологічні та педагогічні аспекти): Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. – Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2016. – С.80-84.